

Послуги мають своїм предметом неречові блага.

Отже, послуга є багатостороннім і багатоаспектним явищем. Проблема легального визначення послуги (як об'єкта цивільних прав) залишається поки що відкритою. Проаналізувавши положення законодавства та доктрини, можна запропонувати таке визначення послуги: послуга - це діяльність особи, що спрямована на задоволення конкретного нематеріального блага, є невід'ємною від особи, яка надає послугу і носить особистий характер. Предметом послуги є неречові блага, які мають корисний ефект нематеріального характеру.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / За ред. В. Т. Буселя. - К., 2003. - 955 с.
2. Тлумачний словник-мінімум української мови / За ред. О. М. Єфімова. - К., 1999. - 688 с.
3. Шешенин Е.Д. Классификация гражданско-правовых обязательств по оказанию услуг / Гражданское право и сфера обслуживания. — Свердловск, 1984. — 239 с.
4. Шешенин Е.Д. Предмет обязательства по оказанию услуг // Уч. труды Свердловского юрид. ин-та. Вып.3. - Свердловск, 1964. - 240 с.
5. Яичков К.К. Договор перевозки и его виды в советском праве // Вопросы советского транспортного права. - М., 1957. - 386 с.
6. Рубин А.М. Правовое регулирование централизованных перевозок грузов автомобильным транспортом. -М., 1960. - 128 с.
7. Советское гражданское право / Под ред. О. А. Красавчикова. — М., 1985. — Т. 1. — 308 с.
8. Луць В. В. Зобов'язання з надання послуг / Зобов'язальне право: теорія і практика. Навч. посібн. /О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова, В. В. Луць та ін. / За ред. О. В. Дзери. — К.: Юрінком Інтер, 1998. — 607 с.

Доцент кафедри теорії та історії держави і права Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, кандидат юридичних наук

Кархут Ольга Ярославівна

ЗНАЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СВІДОМОСТІ У ФОРМУВАННІ ПРАВОСВІДОМОСТІ ТА ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ

Наукові дослідження порівняно нових для конституційної теорії та практики категорій «культура прав людини» та «конституційна свідомість», які мають тісний взаємозв'язок з правовою культурою, правовою свідомістю, спираються на демократичні цінності й ідеали прав людини, стають нині особливо актуальними. Багато аспектів культури прав людини досі теоретично не обґрунтовані, тому детальне вивчення й подальша розробка основних понять і категорій у цій сфері має важливе теоретико-методологічне та практичне значення. До них належить і поняття «конституційна свідомість» (деякі дослідники застосовують як синонімічне йому поняття «конституційна правосвідомість»).

До аналізу феномена конституційної свідомості як особливого виду правосвідомості, що не може сформуватися поза цінностями конституціоналізму, демократії, прав та свобод людини, останнім часом звертаються багато учених-конституціоналістів. Зберігає актуальність подальша розробка нової в конституційно-правовій теорії концепції конституційної свідомості як вищої форми правосвідомості особистості, соціальних груп, суспільства в цілому, як найважливішого показника рівня правової культури та культури прав людини українського суспільства і його громадян.

Під конституційною свідомістю слід розуміти особливий вид правосвідомості, в якому відбиваються уявлення і почуття окремої особи, соціальної групи, суспільства в цілому про

Конституцію, її роль у правовому регулюванні, права людини, способи справедливого й демократичного правління. Особливістю цього виду правосвідомості є її двоїстий характер, оскільки вона формується на стику правової і політичної свідомості, сполучаючи їх компоненти – ідеї про владу, відносини в системі влади, роль держави в регулюванні суспільних, у тому числі економічних відносин. Таким чином, конституційна свідомість є певним сплавом політичної та правової свідомості індивіда, соціальної групи, суспільства, проте вона не може виникнути як звичайне механічне поєднання у свідомості особи правових та політичних поглядів, ідей і почуттів.

При цьому конституційна свідомість особистості відрізняється від правосвідомості тим, що ґрунтується на пізнанні й усвідомленні необхідності прямої дії Конституції України у формуванні правового простору України та активної участі громадян у правозастосовному процесі [1].

На нашу думку, не слід розглядати конституційну свідомість як умову ефективної реалізації лише норм конституційного права. Специфіка конституційної свідомості як синтезуючої ланки у структурі правової культури особистості дозволяє вести мову про її значну роль в механізмі реалізації права в цілому. Таким чином, конституційну свідомість доцільно характеризувати як один зі структурних елементів механізму реалізації прав особи, що спирається на демократичні цінності й ідеали прав людини, визнання необхідності широкої політичної участі громадян в управлінні державними справами.

Таким чином, конституційна свідомість є різновидом правової свідомості суспільства, соціальних груп, окремих осіб, що відбиває їх знання і ставлення до конституційно-правових норм та інститутів, до практики їх реалізації, а також усвідомлення ролі Конституції у правовому регулюванні. Вона складається з конституційно-правової ідеології і конституційно-правової психології, характеризується різними типами й рівнями.

Конституційна свідомість і культура прав людини – це взаємопов'язані і взаємозалежні категорії. Їх взаємна обумовленість виражається у співвідношенні їх елементів, типів та рівнів. Культура прав людини є найважливішим засобом та необхідною умовою гуманізації конституційної свідомості й усієї правосвідомості, отже, і правової культури в цілому. Високий рівень культури прав людини впливає на формування адекватного ставлення людини, соціальних груп і суспільства до конституційно-правових інститутів.

Саме Конституція є легітимним показником наших помислів, планів і намагань на майбутнє. Як найбільш важливий соціальний регулятор вона безпосередньо або опосередковано впливає на правову культуру людини, на людську поведінку, на її світогляд, почуття, погляди, ціннісні орієнтації, постаючи у вигляді програми для всіх і кожного. Тому важливо усвідомити її автентичний зміст, опанувати й перевести із мови слів у мову діла, у практичну повсякденну роботу [2].

Однак, значна частина громадян, які не є юристами, державними службовцями або вченими-правознавцями, має тільки найзагальніше уявлення про Конституцію своєї країни. Це негативно відбивається на розвитку суспільства, спричиняючи розрив між демократичними конституційними принципами та їх втіленням у життя.

Як зазначає Ю. Дмитрієнко, в сучасній Україні спостерігається відсутність ефективних механізмів реалізації конституційних прав та свобод особи. Результати цієї кризи виявляються у зневазі до прав, свобод і законних інтересів особи в ім'я інших цілей, у недовірі суспільства до діяльності повноважних представників зі здійснення посадових обов'язків. Це призводить до ускладнення, нестабільності багатьох правовідносин у суспільстві і нерегульованості їх у межах конституційного законодавства. Зростає недовіра суспільства до діяльності органів державної влади, а також їх посадовців щодо здійснення ними своїх обов'язків відносно забезпечення права і законних інтересів особи [1].

Для подолання такого стану необхідною умовою є визнання важливості і необхідності конституційних положень у житті людини, формування навичок, потреби, відповідного рівня компетентності для свідомої участі людини в управлінні державними й суспільними справами. Нагальним завданням у цьому зв'язку є цілеспрямоване формування конституційної свідомості громадян як синтезуючої ланки їх правової культури.

Для того, щоб повага до прав і свобод людини як основи демократії в сучасній Україні стала нормою, необхідно, щоб громадяни самі усвідомлювали свої права та свободи, мали певні знання в цій сфері, шанували конституційні права й гідність інших людей, а також мали практичні навички в сфері їх захисту. Усе це – найважливіші елементи культури прав людини, а високий рівень культури прав людини, у свою чергу, є однією з гарантій реалізації прав та свобод.

Специфіка конституційної свідомості як стрижня правової культури визначається ставленням народу до тих конституційних традицій, ідей та їх історичних виявів у практиці конституційного будівництва, які формуються протягом тривалого часу. Якщо суспільство, оцінюючи власний історичний досвід, кидається від однієї крайності до іншої, можемо констатувати факт нестабільності, а інколи й відсутності певної конституційної свідомості. Тому конституціоналізм як сукупність державних традицій, породжуваний досвідом різних історичних стадій, є основою формування конституційної свідомості, укоріненої у свідомості і психології народу, у його історичних, юридичних, культурних, моральних традиціях.

Подолання різноманітних деформацій конституційної свідомості, створення умов для підвищення рівня правової культури населення, активної і свідомої участі громадян у здійсненні реформ є сьогодні першочерговим завданням на шляху до розбудови громадянського суспільства та правової держави.

Список використаних джерел:

1. Дмитрієнко Ю. М. Підходи до вивчення конституційної правосвідомості / Ю. М. Дмитрієнко. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/17_PNR_2008/Pravo/29347.doc.htm.
2. Ярмук Т.В. Формування конституційної свідомості української молоді / Т. В. Ярмук. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2009/Philosophia/45049.doc.htm

Курсант 1-го курсу ВСФП НАВС Касінов Володимир Володимирович ПРАВООХОРОННА ФУНКЦІЯ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

Проблематика функцій держави – одна з найважливіших у теорії і практиці державного будівництва та права. Адже діяльність держави – широка та багатогранна. Початок третього тисячоліття характеризується важливими змінами в політичному, економічному, соціально-культурному та екологічному житті, що проявляється у своєрідності та неповторності розвитку кожної держави, зокрема й її функцій. Дедалі більш очевидною стає необхідність удосконалення форм, методів, засобів реалізації державою своїх завдань, цілей, функцій. Особливо актуалізується питання щодо сутності, змісту, механізму реалізації державних функцій в умовах сьогодення для постсоціалістичних держав, у тому числі й сучасної України. Адже сучасне українське суспільство знаходиться у стані глибокого реформування [1, с. 4].

У загальній теорії держави та права питання функцій розглядається, як правило, через поняття основних напрямів, що в цілому відображає стан і рівень наукових уявлень стосовно пізнання соціальної ролі, функціонального призначення того чи іншого явища, правового інституту, державної установи тощо. Категорія функція є однією з центральних категорій теоретичної науки, за допомогою якої в науковій літературі розкриваються питання сутності соціального призначення явищ, висвітлюється спрямованість впливу. Функціональний аспект завжди наявний у характеристиці таких глобальних явищ як право, держава, правова система, політична система суспільства. А також при висвітленні інших явищ: апарат держави, юридична відповідальність, орган державної влади, елементи механізму правового регулювання тощо. Без функціонального аспекту система уявлень щодо об'єкта дослідження була б не такою яскравою, повноцінною, а навпаки – збідненою та урізаною [2, с. 175].

Глибоке пізнання держави передбачає дослідження її статички та динаміки. Статичні аспекти державної організації суспільства (поняття держави, її сутність, форма) – це постійні, стабільні та стійкі характеристики цього соціального інституту. На сучасному етапі розвитку теорії держави та права широко використання набув функціональний підхід до вивчення динамічної сторони